

собою необхідну суму виплат, а витрати на страхування несе і банк, і позичальник.

Список використаної літератури

1. Про заставу. Закон від 02.10.1992 №2654-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 47, ст. 642.
2. Про іпотеку. Закон від 05.06.2003 № 898-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 38, ст. 313.
3. Про страхування. Закон від 07.03.1996 №85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996 р., № 18, ст. 78.
4. Стрільчук Л.В. Проблеми та перспективи розвитку споживчого кредитування в Україні / Л.В. Стрільчук // Формування ринкової економіки: Зб. наук. праць. – К.: КНЕУ, 2012. – № 28. – С. 403-412

УДК 005.416:336.71

І.Ю. Стукан,

аспірант,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

BANCASSURANCE ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ

Банківська ліквідність є найбільш вагомим показником, що характеризує ступінь надійності банківських установ, є передумовою і чинником їх стійкості.

Дослідження поняття «ліквідність банку» завдячується ряду як зарубіжних, так і українських науковців. Серед них: Дж. Кейнс, Дж. Сінкі, М.І. Савлук, І.Б. Івасів, А.О. Єпіфанов, Н.Г. Маслак, І.В. Сало та ін. (табл. 1).

Підходи до визначення ліквідності банку

Автор	Визначення
Дж. Кейнс	Можливість і легкість оборотності різних вкладень банку (його активів) у готівкові кошти для виконання зобов'язань перед його кредиторами [1].
Дж. Сінкі	Готовність банку до вилучення депозитів і задовольняти попит на кредити [2]
І.Б. Івасів	Спроможність банку виконувати свої зобов'язання, можливість задоволення кредитних заявок, які відповідають його стандартам кредитування [3]
А.О. Єпіфанов Н.Г. Маслак І.В. Сало	Здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання, причому не тільки щодо повернення вкладених коштів з виплатою встановленої плати, а й щодо надання кредитів [4]

Спільним у кожному з визначень є необхідність своєчасного виконання зобов'язань перед кредиторами банку. Даний показник формує сучасну проблематику забезпечення банківської ліквідності.

За 2014 рік обсяг кредитних операцій банків України (без врахування валютних коливань) скоротився на 139 млрд. грн. (на 15 %), в т. ч. [5]:

- в національній валюті – на 60 млрд. грн. (на 10 %);
- в іноземній валюті – на 79 млрд. грн. (у долар. еквіваленті – на 10 млрд. дол. США) (на 25 %).

Обсяг кредитів, наданих юридичним особам (без врахування валютних коливань), скоротився на 87 млрд. грн. (на 12 %), в т. ч. [5]:

- в національній валюті – на 39 млрд. грн. (на 9 %);
- в іноземній валюті – на 48 млрд. грн. (на 20 %) (у долар. еквів. – на 6 млрд. дол. США).

Обсяг кредитів, наданих фізичним особам (без врахування валютних коливань), скоротився на 27 млрд. грн. (на 16 %), в т. ч. [5]:

- в національній валюті – на 14 млрд. грн. (на 12 %);
- в іноземній валюті – на 13 млрд. грн. (у долар. еквіваленті – на 2 млрд. дол. США) (на 25 %).

Негативно класифікована заборгованість (NPL) за кредитними операціями за 2014 рік зросла на 97 млрд. грн., або на 63 %, до 251 млрд. грн.,

що становить 19,0 % заборгованості за кредитними операціями (на 01.01.2014 – 12,9 %).

У 2014 році спостерігається відсутність кредитної активності банків України на тлі погіршення платіжної дисципліни позичальників, формування значного обсягу прихованої проблемної заборгованості за кредитним портфелем.

Регулярне зниження вищенаведених показників формує потребу в страхуванні кредитних ризиків, яке дає можливість банку пропонувати диверсифіковані умови кредитування.

Останніми роками однією з домінуючих світових тенденцій є взаємне проникнення банківського і страхового ринків, синтез їх послуг з метою реалізації як банківських, так і страхових продуктів, зокрема, їх інтеграція у формі «bancassurance» (банкострахування).

Bancassurance є основним розподільчим каналом страхування життя в деяких європейських країнах, в тому числі в Франції, Італії, Португалії та Туреччині (рис. 1).

Щодо України, то відповідно до ст. 48 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банківським установам заборонено здійснювати діяльність у сфері страхування. Водночас їм дозволяється виконувати функції страхового агента, що стає основою партнерських відносин між банком та страховою компанією у фінансовому конгломераті [6].

З економічної точки зору страховику вигідно співпрацювати з банком, так він може досягти значної економії фінансових ресурсів, а отже, має можливість запропонувати на ринок страховий продукт за нижчою ціною.

В першу чергу це пов'язано із зменшенням аквізиційних витрат страховика, які за умов банківського страхування є значно нижчими в порівнянні з тими ж витратами при здійсненні класичного страхування, так як зменшуються витрати на оплату послуг страхових агентів та рекламу.

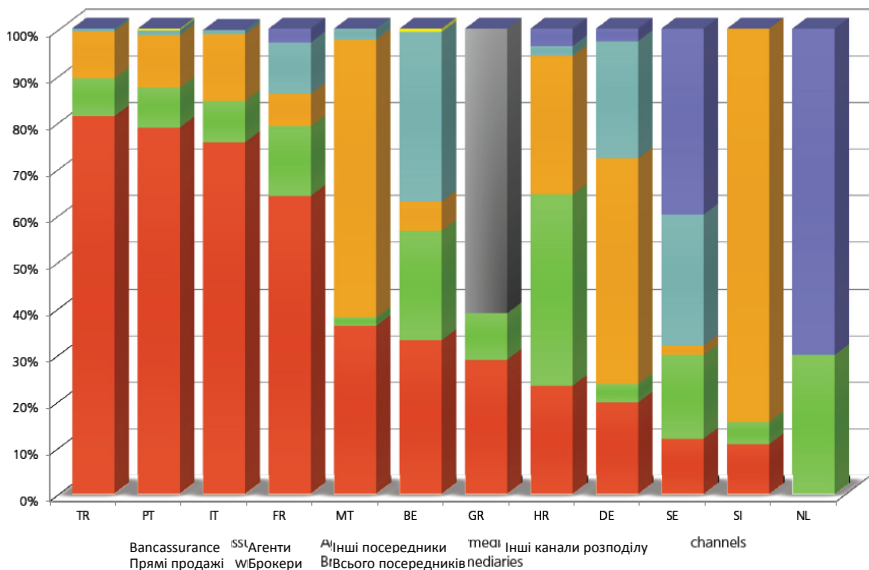

Рис. 1. Структура каналів продажу страхових продуктів лайфхових страхових компаній в Європі за 2013-2014 рр. [7]

* TR – Туреччина; PT – Португалія; IT – Італія; FR – Франція; MT – Мальта;
BE – Бельгія; GR – Греція; HR – Хорватія; DE – Німеччина; SE – Швеція;
SI – Словенія; NL – Нідерланди

Банки отримують унікальну можливість збільшити прибутковість своєї діяльності за рахунок надання страхових послуг своїм клієнтам. В межах співпраці зі страховиком банк отримує:

- комісійну винагороду;
- доступ до страхових резервів страхової компанії, шляхом відкриття страховою компанією депозитного рахунку;
- доходи від маневрування останніми.

Досить вагомими аргументами на користь «bancassurance», як зазначають Н.Е. Аванесова та О.В. Марченко [8] є те, що співпраця зі страховою компанією також дозволяє банку ближче підійти до мінімізації власних ризиків, зокрема кредитних, шляхом страхування предмету застави, життя позичальника, ризику непогашення або невчасного погашення кредиту, відповідальності по-

зичальника за непогашення або невчасне погашення кредиту, форсмажорних ризиків тощо.

Отже, банкострахування сприяє поліпшенню банківської ліквідності і відображає тенденцію до універсалізації банківської діяльності в розвинених країнах, посилює конкуренцію на страховому ринку.

Список використаної літератури

1. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В.С. Стельмах, В.І. Міщенко, В.В. Крилова, Р.М. Набок, О.Г. Приходько, Н.В. Гришук. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень. 2008. – 220 с.
2. Синки Дж. М. Управление финансами в Кб / Дж. М. Синки; пер. с англ. – М.: Catallaxy, 2004. – 820 с.
3. Івасів І.Б. Ліквідність банку в умовах маркетингоорієнтованого менеджменту / І.Б. Івасів // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 109-116.
4. Єпіфанов А.О. Операції комерційних банків: навч. посіб. / А.О. Єпіфанов, Н.Г. Маслак, І.В. Сало. – Суми: Університетська книга, 2007. – 522 с.
5. Банківська система 2015: виклики та перспективи / Звіт НБУ. Лютий – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>.
6. Закон України «Про банки і банківську діяльність № 2121-3 від 07.12.2000 р., (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – www.zakon.rada.gov.ua.
7. European Insurance — Key Facts. August 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.insuranceeurope.eu.
8. Аванесова Н.Е. Визначення переваг та недоліків співпраці банку та страхової компанії в формі bancassurance з точки зору зацікавлених сторін / Н.Е. Аванесова, О.В. Марченко // Інноваційний розвиток економіки України: Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук / Наукова організація «Перспектива». – Дніпропетровськ: «Гельветика», 2013. – С. 7-10.